

De voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Den Haag
21 april 2006

Ons kenmerk
HO/BL/06/15469

Uw brieven van

Onderwerp

Aanbieding lectorenmeting

Bijgevoegd treft u aan de lectorenmeting, ook wel "0-meting" genoemd, zoals die onder verantwoordelijkheid van de onafhankelijke Stichting Kennisontwikkeling (SKO) HBO is uitgevoerd op verzoek van de HBO-raad en mijzelf, en vervolgens door diezelfde HBO-raad aan mij is aangeboden. Naast de twee rapporten die de lectorenmeting vormen treft u aan het advies van de SKO, met daarbinnen een bijlage met de belangrijkste resultaten van de meting.

Achtergrond en doel van de meting

Sinds de instelling van de lectoraten in 2001 is er (met inbegrip van de huidige meting) drie keer een externe meting geweest van de voortgang van de lectoraten. De eerste evaluatie heeft eind 2003 plaatsgevonden en betrof 18 lectoraten; de tweede eind 2004 en begin 2005 en betrof 30 lectoraten. Deze evaluaties waren (gezien de geringe aantallen) vooral kwalitatief van aard.

De meerwaarde van de derde meting is tweeledig: ten eerste is de meting voor het eerst van substantiële omvang, omdat 2005 het eerste jaar was waarin grote aantallen lectoraten meerdere jaren werkzaam waren. De meting heeft zich gericht op een cohort van 122 lectoraten, waarbij informatie is verstrekt door in totaal 2000 respondenten van binnen en buiten de lectoraten. Deze aantallen leveren voldoende massa op om een goed kwantitatief beeld van de werking van de lectoren te krijgen. Ten tweede biedt deze lectorenmeting de mogelijkheid scherper te bepalen op basis van welke indicatoren het succes van de lectoraten moet worden afgewogen in de komende effectrapportage: dit is vooral belangrijk om de toekomstige bekostigingsbeslissingen over lectoren op basis van de door ons gewenste informatie te nemen.

Op basis van deze meting zal de eerste effectrapportage worden uitgevoerd. Aan de hand van deze effectrapportage zal het gesprek met de Tweede Kamer over de lectoren en de oploop in de bekostiging in 2007 hiervan verder gevoerd worden, zoals ik u heb gemeld in mijn reactie op de motie van het lid

Visser ((Kamerstukken II, 2005/06, 30 3000 VIII, nr. 179. De effectrapportage wordt verwacht in het najaar van 2006.

Bij de behandeling van de nieuwe wet op het hoger onderwijs en onderzoek (WHOO) zal meer principieel gesproken worden over de rol van onderzoek in het hoger beroepsonderwijs.

Doelstelling lectoraten

De doelstelling van de lectoraten is om op een breed front de kwaliteit van het hoger beroepsonderwijs verder te vergroten. Daarbij zijn voor het lectoraat vier meer concrete subdoelstellingen geformuleerd. Ten eerste moeten lectoraten de positie van hogescholen in de kennisinfrastructuur versterken. Ten tweede moeten lectoraten de input vanuit economie en samenleving verbeteren, de responsiviteit van het hoger beroepsonderwijs vergroten. Ten derde moeten lectoraten, juist door vergroting van die responsiviteit, bevorderen dat studenten een bijdrage leveren aan economie en samenleving, bijvoorbeeld door het vergroten en verspreiden van de innovatieve kennis binnen het midden- en kleinbedrijf (MKB). En tot slot, maar zeker niet de minst belangrijke doelstelling, moeten lectoraten een bijdrage leveren aan de kwaliteit van docenten en het onderwijs. Dit laatste wordt vooral bevorderd door om lectoraten heen “kenniskringen” te vormen van docenten die hiervoor gedeeltelijk vrijgemaakt worden. Terecht merken zowel SKO als de onderzoekers op dat de realisatie van al die doelen in gelijke mate niet van een lector kan worden verwacht. Het zal bij elk lectoraat om verschillende keuzes en accenten gaan, maar ik onderschrijf de volgende drie uitgangspunten van de SKO volledig:

1. De lector moet een brug vormen tussen de beroepspraktijk en het reguliere onderwijs. De bijdrage aan het onderwijs, de doorwerking in het curriculum en de professionalisering van docenten staan bovenaan;
2. De lector moet een goede verbinding maken (netwerk) met de kennisinfrastructuur, waarbij het primaat ligt bij de kennisbehoefte en kennisvragen van het professionele werkveld, en
3. Dit betekent dat vraaggericht, of praktijkgericht onderzoek (door het AWT “ontwerp en ontwikkeling” genoemd¹) - onderzoek dat een bijdrage kan leveren aan de ontwikkeling van het beroep of dat inspeelt op concrete problemen in het werkveld - het uitgangspunt is.

Deze drie uitgangspunten zijn mijn “bril” waarmee ik naar de resultaten heb gekeken en in de toekomst zal kijken, en de basis vormen voor eventuele beslissingen tot bijsturing of accentverschuiving.

De resultaten

Wanneer ik kijk naar de resultaten van de lectorenmeting, dan word ik gesterkt in mijn overtuiging dat we op de goede weg zijn en dat deze meting een goede basis biedt voor de komende effectrapportages. Mede daarom ben ik overtuigd van het nut van de komende effectrapportages op deze functie, gezien het belang deze relatief jonge beweging binnen hogescholen goed te monitoren en indien noodzakelijk op tijd te kunnen bijsturen.

---

¹ AWT, Ontwerp en ontwikkeling, de functie en plaats van onderzoeksactiviteiten in hogescholen, Den Haag, 2005

Een voorbeeld van een resultaat dat mij positief stemt is de verbetering van de relatie met het bedrijfsleven, vooral met het MKB. Het onderzoek laat op dit punt een positieve ontwikkeling zien. Gesteld kan worden dat bij de lectoren die gezien de sector en het domein een goede relatie met het MKB zouden moeten hebben, deze inmiddels tot stand is gebracht. Deze samenwerking leidt ook tot veelbelovende resultaten.

Een punt van aandacht vormt de inbedding van de lectoraten in het onderwijs. Deze moet verder versterkt worden. De SKO doet hierbij de aanbeveling de trekkingsrechten te wijzigen ten behoeve van de versteviging van de kenniskringen, waarin docenten samen met een lector aan kennisvragen werken. Het advies behelst concreet om de verhouding tussen formatie lector en de formatie kenniskring van 1:1 te vervangen door de verhouding 2:3. Ik onderschrijf deze aanbeveling tot bijsturing, en weet mij hierin gesteund door de HBO-raad.

Daarnaast beveelt de SKO aan over te gaan tot een landelijk gevalideerd kwaliteitszorgsysteem voor lectoren. Deze aanbeveling wil ik koppelen aan de discussie over het ontwikkelen van een kwaliteitszorgsysteem voor de ontwerp- en ontwikkelactiviteiten in het hoger beroepsonderwijs en de manier waarop dit vorm kan krijgen. Ik ben ervan overtuigd dat de kennis die bij de SKO en de lectoren aanwezig is de basis vormt voor de ontwikkeling van dit kwaliteitszorgsysteem.

Het vervolg

Ik zal met de HBO-raad in gesprek gaan over deze lectorenmeting. Onderwerp van gesprek zijn de aanbevelingen van de SKO, waarvan ik de belangrijkste hier al heb geadresseerd. De discussie zal daarbij vooral gaan over de aanbevelingen rond de noodzakelijke indicatoren voor de eerste effectrapportage. Aandachtspunten van mijn kant hierbij zijn de vraag of er niet meer resultaatsindicatoren voor de doorwerking van lectoraten binnen de instelling moeten komen, en of daarbij bijvoorbeeld niet ook de mening van studenten meegenomen moet worden. Daarnaast wil ik de verhouding tussen procesindicatoren en resultaatsindicatoren (in lijn met de discussie hierover binnen de kwaliteitszorg in het onderwijs) in discussie brengen. Mijn eerste indruk is dat de balans op dit moment te veel doorslaat naar procesindicatoren, overigens vanuit het besef dat het hier vooral om een kwantitatieve meting ging. De uitkomst van deze discussie wordt verwerkt in de eerste effectrapportage, die de basis vormt om met de Kamer het gesprek aan te gaan over de oploop van de lectorenmiddelen in 2007.

De staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

Mark Rutte